

Vergaderjaar 2000–2001

27 763

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het gemeentefonds voor het jaar 2001 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingen die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begroting van het gemeentefonds voor het jaar 2001 te wijzigen.

Met de vaststelling van deze wetsartikelen wordt de in de begrotingsstaat opgenomen begroting van de uitgaven, verplichtingen en de ontvangsten voor het jaar 2001 gewijzigd.

De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden in de onderdelen B en C van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 4 (verplichtingenbedrag bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Fvw)

Ingevolge artikel 6, vierde lid, van de Invoeringswet Financiële-verhoudingswet juncto artikel 5, eerste lid, van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) hebben de gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering c.a. en de aanvullende uitkeringen is opgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K. G. de Vries

De Staatssecretaris van Financiën,
W. J. Bos

De Minister van Financiën,
G. Zalm

B. ALGEMENE TOELICHTING BIJ DE BEGROTING(SSTAAT)

Verplichtingen

Door middel van dit wetsvoorstel wordt voorgesteld het verplichtingenbedrag voor het gemeentefonds over het jaar 2001 te verhogen met f 561,4 miljoen en te brengen op f 26 638,1 miljoen.

Tabel B.2 verplichtingen gemeentefonds 2001 (in NLG mln)

Stand ontwerp-begroting 2001	26 076,7
Voorgestelde mutatie	+ 561,4
Stand eerste suppletore begroting 2001	26 638,1

Uitgaven

Door middel van dit wetsvoorstel wordt tevens voorgesteld de uitgaven van het gemeentefonds over het jaar 2001 te verhogen met f 1 040,5 miljoen en te brengen op f 26 657,2 miljoen.

Tabel B.1 uitgaven gemeentefonds 2001 (in NLG mln)

Stand ontwerp-begroting 2001	25 616,7
Voorgestelde mutatie	+ 1 040,5
Stand eerste suppletore begroting 2001	26 657,2

Ontvangsten

Door middel van dit wetsvoorstel wordt tenslotte voorgesteld de ontvangsten van het gemeentefonds over het jaar 2001 te verhogen met f 1 040,5 miljoen en te brengen op f 26 657,2 miljoen.

Tabel B.3 ontvangsten gemeentefonds 2001 (in NLG mln)

Stand ontwerp-begroting 2001	25 616,7
Voorgestelde mutatie	+ 1 040,5
Stand eerste suppletore begroting 2001	26 657,2

De ontvangsten van het gemeentefonds zijn op grond van artikel 4, tweede lid, van de Fvw gelijkgesteld aan de uitgaven van het fonds.

C. TOELICHTING PER BEGROTINGSARTIKEL

1. Uitgaven en verplichtingen

Algemeen

Artikel 01.04 Kosten Waarderingskamer

De raming van het artikel Kosten Waarderingskamer wordt structureel met f 100 000 verhoogd tot f 1 700 000 in verband met o.a. hogere huurlasten. Deze verhoging komt ten laste van de algemene uitkering.

Algemene uitkering

artikel 02.01 Algemene uitkering

Het verplichtingenbedrag van de algemene uitkering wordt ten opzichte van de ontwerp-begroting verhoogd met f 561 350 000. Na verhoging resulteert een bedrag van f 26 242 959 000. De wijziging is als volgt opgebouwd:

Opbouw verplichtingenbedrag algemene uitkering (in NLG 1000)

Stand verplichtingenbedrag algemene uitkering ontwerp-begroting 2001		25 681 609
1. Huurlast Waarderingskamer	- 100	
2. Accres 2001	+ 528 000	
3. Van OCW: Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars	+ 4 350	
4. Van Justitie: Wijziging Faciliteitenbesluit	+ 14 800	
5. Van SZW: Bijstelling uitname FWI	+ 1 900	
6. Naar VROM: Vangnetregeling	- 9 200	
7. Uitstel Nieuwe Vreemdelingenwet	- 4 500	
8. Bruteringskostenvergoeding lokale politieke ambtsdragers	+ 26 100	
<i>Totaal mutaties ten opzichte van ontwerp-begroting</i>		<i>+ 561 350</i>
Stand verplichtingenbedrag algemene uitkering eerste suppletore begroting 2001		26 242 959

Toelichting op de afzonderlijke mutaties in het verplichtingenbedrag van de algemene uitkering:

1. Huurlast Waarderingskamer
De algemene uitkering wordt per 2001 met f 100 000 verlaagd. Dit bedrag komt ten gunste van artikel 01.04 (Kosten Waarderingskamer) in verband met o.a. hogere huurlasten.
2. Accres 2001
Als gevolg van mutaties in de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven wordt het accres 2001 opwaarts bijgesteld met f 528 miljoen. Omdat de Voorjaarsnota een bijstellingsmoment is voor de uitkering van het gemeentefonds, wordt dit bedrag van de aanvullende post accres gemeentefonds naar de begroting van het gemeentefonds overgeboekt.
3. Van OCW: Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars
De algemene uitkering wordt in 2001 verhoogd met f 4,4 miljoen in verband met de ontwikkeling van het gebruik van de Wet inkomensvoorziening kunstenaars (WIK). Sinds 1 januari 1999 kunnen kunstenaars aanspraak maken op deze speciale inkomensvoorziening, waar-

door zij niet meer afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. De WIK-uitkering wordt ten laste van de begroting van het ministerie van SZW verstrekt door een aantal aangewezen centrumgemeenten. Naast een uitkering kunnen kunstenaars via de WIK ook aanspraak maken op voorzieningen ten behoeve van de beroepsuitoefening. Dit flankerend beleid wordt via het ministerie van OCenW bekostigd.

Bij de invoering van de WIK is een reeks van uitnamen uit het gemeentefonds afgesproken in verband met besparingen bij de gemeenten, onder andere op de bijstandslasten. De omvang van deze uitnamen is destijds gebaseerd op een raming van het aantal kunstenaars dat van een bijstandsuitkering zou overgaan naar de WIK. Omdat de werkelijke deelname mogelijk kon afwijken van deze raming werd overeengekomen dat vanaf 2001 verrekening zou plaatsvinden van het afwijkend beslag op de middelen. Wat betreft het flankerend beleid is daartoe een methodiek afgesproken.

Aan deze afspraak wordt nu uitvoering gegeven. Het aantal deelnemers aan de WIK is ultimo 1999 aanzienlijk lager geweest dan bij de start van de regeling werd geraamd. Overeenkomstig de afgesproken methodiek valt daardoor een deel van het bedrag vrij, dat was gereserveerd voor het flankerend beleid in 2001. Op grond daarvan wordt nu door het ministerie van OCenW f 4,4 miljoen teruggestort in het gemeentefonds.

4. Van Justitie: Wijziging Faciliteitenbesluit opvangcentra
Door een wijziging van het Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) worden asielzoekers die in een opvangcentrum verblijven per 1 juni 2000 na 6 maanden ingeschreven in de GBA (zie Stb. 2000, 151). Voorheen gebeurde dit na 1 jaar. De wijziging van het Besluit GBA heeft aanleiding gegeven ook het Faciliteitenbesluit opvangcentra aan te passen, omdat gemeenten anders voor bepaalde categorieën asielzoekers een dubbele tegemoetkoming zouden verkrijgen; enerzijds via een gemeentefondsvervangende specifieke uitkering, anderzijds via het gemeentefonds. De specifieke uitkering op basis van het Faciliteitenbesluit opvangcentra is daarom neerwaarts gecorrigeerd (zie Stb. 2001, 60). De middelen die door deze correctie vrijvallen op de begroting van Justitie, worden toegevoegd aan het gemeentefonds ter financiering van de extra uitkering vanwege vervroegd ingeschreven asielzoekers. Deze vrijval is op grond van voorlopige inzichten geraamd. Het gaat om f 14,8 miljoen in 2001. Bij 2e suppletore begroting 2001 zal dit bedrag vermoedelijk worden aangepast naar aanleiding van de dan bekende realisatiecijfers over de vervroegde inschrijving.
5. Van SZW: Bijstelling uitname FWI
In de ontwerp-begroting 2001 is een uitname uit het gemeentefonds opgenomen van f 743,5 miljoen in verband met de invoering van het FWI. Gebleken is dat bij de vaststelling van dat bedrag abusievelijk ook een onderdeel is betrokken dat niet naar het FWI is gegaan, maar blijft vallen onder het oude bekostigingsregime (90% declaratie bij SZW/10% gemeentelijk aandeel). Het bedrag dat voor dat onderdeel behoort bij het 10%-aandeel had dan ook in het gemeentefonds moeten blijven. Het gaat om de door gemeenten gemaakte kosten in verband met aan derden opgedragen onderzoek naar de levensvatbaarheid van bedrijven van zelfstandigen aan wie bijstand wordt verstrekt (onderzoekskosten) De correctie voor deze ongerechtigheid leidt ertoe dat thans structureel f 1,9 miljoen van de begroting van SZW wordt teruggeboekt naar het gemeentefonds.
6. Naar VROM: Vangnetregeling.
De Vangnetregeling Huursubsidie van het ministerie van VROM leidt

tot besparingen op de Woonkostentoeslag (WKT), hetgeen een onderdeel van de bijzondere bijstand is. Uitgaande van deze besparing is bij de invoering van de Vangnetregeling in 1998 reeds f 7,0 miljoen en vervolgens nog eens f 10,2 miljoen uit het gemeentefonds genomen. De evaluatie van de Vangnetregeling heeft geleid tot de raming van een definitieve besparing op de WKT van in totaal f 21,8 miljoen op jaarbasis. Op grond hiervan wordt het gemeentefonds met ingang van 2000 met nog eens structureel f 4,6 miljoen verlaagd. Omdat het begrotingsjaar 2000 reeds is afgesloten, betekent dit voor 2001 een uitname van $2 * f 4,6 \text{ miljoen} = f 9,2 \text{ miljoen}$.

7. Uitstel Nieuwe Vreemdelingenwet

Het uitstel van de invoering van de Nieuwe Vreemdelingenwet van 1 januari naar 1 april 2001 heeft tot gevolg dat het bedrag van f 17,9 miljoen dat bij de ontwerp-begroting 2001 is toegevoegd tijds-evenredig wordt verminderd. Na de vermindering met f 4,5 miljoen (=25%) resulteert een toevoeging van f 13,4 miljoen.

8. Bruteringskostenvergoeding lokale politieke ambtsdragers

Politieke ambtsdragers op lokaal niveau ontvangen een algemene onkostenvergoeding. De hoogte van deze vergoeding verschilt naar functie en bij gemeentebestuurders naar de omvang van de gemeente. De vergoeding is bedoeld als een tegemoetkoming in de onkosten, waarvan verondersteld wordt dat de ambtsdragers deze gemiddeld in gelijke mate maken. Onder meer met het oog op deze veronderstelling was deze kostenvergoeding vrijgesteld van belastingen. Op grond van het nieuwe belastingstelsel kan de vergoeding echter niet langer onbelast worden verstrekt. Het kabinet heeft besloten het systeem van de vaste kostenvergoedingen aan te passen. De nieuwe regeling is gelijktijdig met het nieuwe belastingstelsel (2001) van kracht geworden. De totale kosten van de bruteringskostenvergoedingen voor lokale politieke ambtsdragers zijn geraamd op f 26,1 miljoen.

De uitgaven van de algemene uitkering van het gemeentefonds worden ten opzichte van de ontwerp-begroting verhoogd met f 1 040 433 000 en komen daarmee in totaal op f 26 262 042 000. De aansluiting tussen het verplichtingenbedrag van de algemene uitkering en het uitgavenbedrag is als volgt:

Stand verplichtingenbedrag algemene uitkering ontwerp-begroting 2001 (in NLG 1000)		25 681 609
Behoedzaamheidsreserve 2001		- 460 000
Stand uitgavenbedrag ontwerp-begroting 2001		25 221 609
<i>Totaal mutaties in de verplichtingen ten opzichte van ontwerp-begroting</i>		<i>+ 561 350</i>
<i>Overige mutaties in de uitgaven</i>		
1. <i>Uitbetaling deel behoedzaamheidsreserve 2000</i>		
<i>Eindejaarsmarge</i>	+ 412 000	
	+ 67 083	
<i>Totaal wijzigingen uitgaven</i>		<i>+ 479 083</i>
Stand uitgavenbedrag algemene uitkering bij eerste suppletore begroting		26 262 042

Toelichting op de afzonderlijke mutaties in het uitgavenbedrag van de algemene uitkering:

1. *Uitbetaling deel behoedzaamheidsreserve 2000* Voor de behoedzaamheidsreserve 2000 was een bedrag aangehouden van f 460 000 000. De behoedzaamheidsreserve is bedoeld om het effect op het accres

gemeentefonds van mogelijke onderuitputting op de rijksbegroting op te kunnen vangen. Vanwege onderuitputting op de rijksbegroting is het accres voor 2000 met f 48 000 000 neerwaarts bijgesteld. Van de f 460 000 000 kwam f 48 000 000 niet tot uitkering. Daardoor wordt van de aangehouden reserve een bedrag van f 412 000 000 in 2001 aan de gemeenten uitgekeerd.

2. Eindejaarsmarge

Wegens het nog niet beschikbaar zijn van definitieve statistische gegevens op basis waarvan de gelden uit het gemeentefonds worden verdeeld, is een bedrag van f 67 083 000 in 2000 niet tot uitkering gekomen. Voorzien wordt dat dit bedrag in 2001 alsnog wordt uitgekeerd.

2. Ontvangsten

artikel 02 Ontvangsten ex artikel 4 van de Financiële-verhoudingswet

Sinds de invoering van de nieuwe Financiële-verhoudingswet zijn de ontvangsten van het gemeentefonds gelijkgesteld aan de uitgaven van het fonds. De ontvangsten ex artikel 4 van de Financiële-verhoudingswet worden daarom verhoogd met f 1 040 533 000.